

นาย मुखอร์ เจ้าของ ผู้จัดการ และ บรรณาธิการ

เครื่องพิมพ์

๑ สักขะ สักขะฆฏตาฬิ สักขะคฺคิ วุฑฺฒิสํการิการะ

กรรมกร

สํวิภานจปิต, สํวิภานวิสกตอส, ต,

ปีที่ ๒ เดือน ๓๓ วันเสาร์ที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ชัยสมถภูมิ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ชัยสมถภูมิ

สำนักงานห้องแถวในวงเวียน เลขที่ ๒๕๐๓ ถนน ๒๒ กรกฎาคม

ห้างไทยสตรี ถนนพหลโยธิน โทรศัพท เบอร์ ๙๐๓

ท่านเห็นว่าปาดไหม ห้างไทยเหตุจึ่งมีของดี ๆ เหมือน เช่น ห้างฝรั่ง มา
 ขาย ขอให้ท่านเข้าใจว่า ถึงห้างฝรั่งที่โต ห้างนี้ก็ดัดใหม่ได้เสมอได้ ขอให้ท่านแวะเข้า
 มาดู ห้างไทยนี้ว่า จะเป็นศรีสง่าแก่พระนคร ห้างหนึ่งได้ไหม เชิญชมเสื้อ ผืนแพร
 เนื้อดี เบาบาง พับได้ ตามห้าง ขายราคาตัวละ ๔๕ หรือ ๕๐ บาท ห้างไทยลดราคาขาย
 ตัวละ ๓๘ บาท ๕๐ สตางค์ ซอ แด้ว ลดราคาให้ อีก ๑๕ เปอร์เซ็นต์ เช่น หัก แด้ว เหลือ ตัวละ
 ๑๕ บาท ๓๘ สตางค์ เคียง เหล็ก เต้าใหญ่ พนักทอง เหลือง อย่างยอดเยี่ยม ตกกรง ทอง
 เหลือง ๒ ชั้น มีขนาด นอน คน เดียวและสอง คน เคียง ชนิดนี้ ทำ เป็น เคียงเรือน หอ แต่ง
 งานได้ งาม นอนคน เดียวราคา เคียงละ ๖๕ บาท ลด ราคา ขาย เคียง ละ ๔๘ บาท เคียง
 สปริง เบี่ยน เคียง เดิน ทางพับได้ เหล็ก เบา น้ำใช้ เดิมราคา เคียงละ ๒๘ บาท ๕๐ สตางค์
 ลดราคาขาย ๒๒ บาท ๕๐ สตางค์ ก, กระเป๋าหนังต่าง ๆ ข, หมวกยางผู้หญิงใส่อาบน้ำ
 ข, ตุ้ เข็มเยอร์มันดี ๆ กำปั่น เหล็กเยอร์มัน ค, เสื้อ แพร กางเกงแพร เขียงไ้ และ ผ้า
 ม่วง เขียงไ้ อย่าง แท้ เชิญ มา ชม ดู ให้ จง ได้

ห้างชิน ชิน สะ ถนนพหลโยธิน โทรศัพท ๑๑๐๕

ห้างชิน ชิน สะ เป็น บ่อ เกิด แห่งนา

ฬิกา ข้อมือ ทง หลตาย คราว นม่นาฬิ

กา ข้อมือ เรือน กาใหญ่ ทองคำ หน้าบด ดี ต่าง กัน ๔ อย่าง มี เข็มถักกันเล็ก คัด สายดับบน
 ดำ หรือ จะเอา สายหนังก็ได้ ใช้ได้ทั้ง ผู้หญิง แด้ว ชาย แบบ ก็ใหม่ จริง หรือ จริง
 เก่ จริง งามจริง น่ารัก น่าเอ็นดูจริง ๆ ถ้าท่าน ซอ ให้ภรรยา ท่านใช้ ท่าน จะได้ รับ
 ความชอบ อย่าง ปลื้มใจท่านไม่ ไรหายที่เดียว เพราะ ท่าน ผู้หญิง จะชอบอะไรยิ่งกว่า
 นาฬิกา ข้อมือ เป็นไม่มี แด้ว เดิม ราคา เรือนละ ๓๘ บาท ๕๐ สต. ลด ขาย เรือน ละ ๓๑
 บาท ๕๐ ซอ แด้วลดให้ อีก ๒๐ เปอร์เซ็นต์เช่น หัก แด้ว เหลือ เรือนละ ๘ บาท ๒๐ สตางค์ เรือน
 ทองคำ หน้าบด เล็ก เท่า สตางค์ ๕ คัด ดับบนดำ เหมือนกัน เดิม ราคา เรือนละ ๒๘ บาท ลด
 ราคา ขาย เรือนละ ๑๖ บาท ๕๐ นาฬิกาพก ชีโตเมตต์ เครื่องกละเคื่อง ลดราคาขาย เรือน
 ละ ๓ บาท ๒๕. นาฬิกาพก แอมเปอร์ เดอร์ วอชรี คือ นาฬิกา บรมมหา จกรพัต เครื่อง กระ
 เคื่อง แท่นทับทิม ลดราคา ขาย เรือน ละ ๓ บาท ๗๕ สตางค์ เท่านั้น

หนังสือพิมพ์กรรมกร

๕๘
 วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๖

สารบัญเล่ม ๓๓

สิทธิของสตรีสยาม	หน้า ๕๓๓
แถลงกิจบรรณาธิการ	,, ๕๓๕
ความเห็นพหูชนด้านนิกรชน	,, ๕๓๕
จดหมายกรรมกร ถึงกรมชุมพล	
ทหารเรือ	,, ๕๓๘
จดหมายกรรมกร ถึงพระยาวิเศษ	
ภักดี	,, ๕๓๘
นานากรรม	,, ๕๓๘
โต้ท้ายประชาวิเศษ	,, ๕๓๖

๑!๑!๑!๑!๑!๑!๑!๑!๑!๑!

สิทธิสตรีสยาม

ถนนเจริญกรุง

วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖

คำนำ มา ยัง ท่าน บรรณาธิการ หนังสือ
 พิมพ์กรรมกร ทราบ

ดิฉันได้ ยิน ชาว ระเบียบ มานาน แล้วว่า
 ท่าน เป็น คน ตรง ไม่ มี ความ ต่ำเขียง
 ใน ผู้ใด จึง ขอ ส่ง ความ เห็น นี้ มา ยัง

ท่าน ถ้าไม่รังเกียจแล้ว โปรดนำดวง
 ในหน้ากระดาษ ของ ท่าน ด้วย
 เรื่อง ที่ ดิฉัน จะ พูด ใน วัน นี้ ก็ คือ
 สิทธิ ของ สตรี สยาม สิทธิ ของ สตรี สยาม
 ณ เวลานี้ ยัง อยู่ใน สถานะ ที่ น้อยหน้า
 ทั้ง นอก บ้าน ใน บ้าน และ ตลอดจน กระ
 ทั้ง สิทธิ ตาม กฎหมาย ของ บ้าน เมือง
 ความคิด ของ บรูซ เบน ส่วน มาก มัก
 จะ คิด ถึง สตรี ด้วย ประการ ต่าง ๆ เช่น
 เขา ไม่ เห็น หรือ ไม่ พยายาม จะ มอง ว่า
 สตรี เป็น บุคคล ขรรมตา กับ เขา เขี่ย ค
 สตรี ประคอง คุก กระตาด ถอน เป็น วัตถุ
 สำหรับ บรรเทา ใจ หรือ ไร เท่านั้น นี้ เป็น
 ความคิด ที่ ผิด อย่าง เอก เพราะ พวก
 ดิฉัน สตรี เป็น บุคคล ขรรมตา จะ ต่าง กัน
 ก็ เพียง ความ อ่อนแอ ถ้า ท่าน บรูซ
 ทั้ง หดาย ไม่ พยายาม จะ ต้ม ต๋อ หรือ เห็น
 แก่ สุข ส่วน ตัว จน เกิน ไป ก็ คง คิด ได้

สตรี โดย มาก ที่ ออก เรือ น มี สามี
 พ้น จาก ความ บังคับ บัญชา ของ บิดา มาร
 ตา หรือ ผู้ปกครอง แทน ที่ จะมี อิศระ
 มัก จะ ต้อง ตก อยู่ใน ความ กตริ ของ ชาย
 ผู้ สามี เป็น ส่วน มาก ที่ ดิฉัน ก่อ ว่า เช่น
 นี้ ไม่ได้ หมาย ความ ถึง บรูซ ทั้ง ไป เพราะ
 ที่ ท่าน ตัก มี มาก เหมือน กัน แต่ ส่วน
 มาก นั้นแหละ เป็น อย่าง ดิฉัน ว่า และ

ท่านผู้ดี มียศศักดิ์ มาก ก็ยิ่ง ขำร้าย
ใหญ่ ชอบใช้หรือเหยียดภรรยาต่างทาส
ส่วนทาง กฎหมาย ของบ้านเมือง
หรือ ประเพณี ก็ยังมี อยู่ อีกหลายประการ
ที่ แบ่ง สิทธิ ของ สตรี น้อย กว่า บุรุษ เช่น
ใน ลักษณะ ผัวเมีย มีว่า หญิงชาย อยู่
ด้วยกัน ต่างไม่มี สิ้น เดิม หรือ มี สิ้น
เดิม ด้วยกัน เวตาแบ่ง ชายได้ ๒ ส่วน
หญิงได้ เพียง ส่วน เดียว อีก ข้อ ๓ ชาย
มี สิ้น เดิม แต่ ฝ่าย เดียว หญิงไม่ได้ แต่
หญิง มี สิ้น เดิม ฝ่าย เดียว ชายก็ คง
ได้ แบ่ง สิ้น สมรส ๓ ส่วน โดย อ้าง ว่า
หาก ชาย เป็น ผู้รักษา ดังนั้น เป็น ต้น ขอ
ให้ ท่าน ทงหลาย พิจารณา ดู เกิด

สิทธิ อีก ประการ ๓ สำคัญ มาก และ
ดิฉัน เห็น ว่า เกี่ยว แก่ ความ เจริญ ของ
บ้านเมือง ด้วย คือ สิทธิ ที่ กฎหมาย ของ
บ้านเมือง อนุญาต ให้ ชาย มี ภรรยา ได้
หลาย คน เรื่อง น คาม ที่ ดิฉัน ทราบ มา
ประเทศ ที่ ศิวินัยซ์ แล้ว เช่น ยุโรป และ
อเมริกา เขามี กฎหมาย ห้าม ถ้า ชาย
ใด ผัว ผัว ก็มี โทษ อาญา อาจ ต้อง ถูก
จำคุก ก็ได้ ประเทศ สยาม เรา แท้จริง
ใน เวลานี้ ความ เจริญ ก็ ไม่น้อย กว่า

ประเทศอื่น ถ้า จะมี กฎหมาย เช่น เดียว
กับ เขาก็ จะงาม แก่ ประเทศ ยิ่ง ขึ้น

ผลดี และ ผลร้าย ใน เรื่อง อนุญาต
ให้ ชาย มี ภรรยา คน เดียว หรือ ไม่ จำกัด
นั้น เป็น ผล อัน ๑ ซึ่ง เกี่ยว แก่ ความ
เจริญ ของ บ้านเมือง ประเทศใด ก็ ดี
จะ รุ่งเรือง หรือ อย่าง ที่ เรียก กัน ว่า ศี
วินัยซ์ ก็ ต้อง อาศัย ความ สงบ ของ
บ้านเมือง เป็น ข้อใหญ่ ความ สงบ ใน
ครอบครัว เป็น ส่วน ๑ ของ บ้านเมือง
ถ้า ภายใน ครอบครัว ไม่ มี ความ สงบ
บ้านเมือง ก็ จะ สงบ ไม่ได้ โดย ไม่ ต้อง สง
สัย ครอบครัว จะ สงบ ได้ อย่างไร ก็
เห็น ได้ ว่า พ่อ บ้าน และ แม่ บ้าน นั้นแหละ
เป็นผู้ ทำ ความ สงบ ทำให้ ผู้อื่น ไม่
พ่อ บ้าน แม่ บ้าน หรือ นัยะ ๑ สำมี ภรรยา
จะ ปกครอง กัน อยู่ ด้วย สันติสุข ก็ ต้อง
อาศัย ความ รัก ความ สามัคคี และ ความ
เอาอกเอาใจ ซึ่ง กัน และ กัน ถ้า ฝ่าย ๑
ฝ่ายใด คิด เอาใจ ออกหาก ก็ ยาก ที่
จะ หา ความ สงบ ให้ มี ใน ครอบครัว ได้
ความ รัก — แม่ ไม่ มี ตัว และ ไม่ มี ประ
มาณ หรือ หมด เบ็ดยิง ดังนั้น ก็ ดี สตรี
ทุกคน ก็ ย่อม ไม่ พอใจ จะ ให้ สำมี ของ เขา

แบ่งความรักนั้นให้แก่หญิงอื่น และก็
 สมจริง เพราะชายที่มีภรรยาหลาย
 คน ย่อมยากที่จะเฉลี่ยความรักให้
 เสมอกันได้ หรืออีกนัยยะ ๑ ยากที่จะคิด
 ว่า ความรักระหว่างเขา จะมากเท่ากับ
 ความรักของ ผัวเดียวเมียเดียว บุรุษ
 ไม่พอใจจะให้ใคร และ ต้อง ภรรยา ของ
 ตนฉันใด สตรี ซึ่งมีชีวิตจิตใจ ก็
 ย่อม มีความคิดใน ทำนอง เดียวกัน เมื่อ
 กิจการในครอบครัว เป็นดังนี้ ผลก็คือ
 ความ ทะเถาะ เบาะแว้ง และ ความแตก
 สัมพันธในครอบครัว ซึ่งเป็นเหตุทำตาย
 ความ สงบ และ สันติสุข ของ ครอบครัว
 อย่าง ยิ่ง

ตามที่ดิฉัน กล่าว มา แล้ว ทั้ง นี้
 เพียง แต่ ข้อ สำคัญ บาง อย่าง ครั้น จะ
 กล่าว มากไป ก็ให้เกรงใจ ท่าน ใน เรื่อง
 นำ ละคร ๑ ความ ประสงค์ ที่ กล่าว แล้ว
 ก็มี เพียง ว่า จะ ให้ เป็น ข้อ เคืองใจ บุรุษ
 ทั้ง ๒ ให้ คิด เมตตา กรุณา แก่ สตรี ผู้
 เป็น เพศ อ่อนแอ และ อย่า ได้ คิด แต่ สุข
 ส่วน ตัว หรือ ไม่ พยายาม จะ เห็น ว่า สตรี
 เป็น บุคคล มี ชีวิต จิตใจ เช่นเดียวกับ
 ท่าน เมื่อ ดิฉัน มี เวลาว่าง ก็ จะ ได้

เขียน มา คำ นับ ท่าน อีก ค่ะ ไป
 ใน ที่ สุด ขอ แสดง ความ นับ ถิ่น มา
 ยัง ท่าน ด้วย

ทองเจือ

(ตาม จดหมาย ฉบับ นี้ คิด ดู ก็ ออก จะ
 เห็น หัว ออก อยู่บ้าง แต่ การ ที่ จะ เปลี่ยน
 แปลง สิทธิ ของ สตรี โดย เร็ว พัดนั้น
 ย่อม เป็น ไป ไม่ได้ เพราะ เป็น ขรรมนิยม
 ประเพณี ของ บ้าน เมือง เรา มา คั้ง นั้น
 เรา เชื่อ ว่า รัฐบาล ของ เรา คง จะ คิด
 อยู่ เหมือน กัน บาง ที่ จะ มี อุปสรรค
 อะไร ดัง อย่าง ๑ กระมัง จึง จัด การ ให้
 เป็น ไป โดย เร็ว ไม่ได้ - บ. ก. ก.)

หนังสือ ของ เรา เท่า ที่ ทำ ออก กัน มา
 จน ถึง เวลานี้ เรียก ว่า เรา และ คณะ
 ของ เรา ทำ กัน อย่าง ใจ นึก เถง แท้ ๆ และ
 มุ่ง ผล สอดส่อง ช่วย ทุกข์ ยาก ค่อ ผู้ ได้
 รับ ความ เดือดร้อน กต ชี จริง ๆ

ผล ของ เรา ที่ ทำ ไป แล้ว เป็น อย่าง
 ไรว่อมแจ้ง อยู่กับใจ ของ มหาชน เรา ไม่

จำ เป็น จักกด่า หนึ่งระเบียบการเงิน ๆ
 ทอง ๆ ของ เรา ก็ ผิดกับ คณะ หนึ่งชื่อ พิมพ์
 อื่น ๆ ซึ่งเขาได้ ทำกันอยู่ เวลานี้ คอของเขา
 พอ คดออก ออก มา ก็ ประ กาศ ที่ เคย ว่า
 ผู้ ที่ จะ ลง นาม รับ เป็น สมา ชิก ต้อง ส่ง
 เงิน ค่าบำรุง ถ่วงหน้า โดย เขามี ได้ มอง
 ถึง ภาวะ ของ ใคร

ส่วนของ เราตรงกันข้าม เราทำอย่าง
 ใจ ดี เป็น นัก เอง จริง ๆ คือ สมาชิก ที่ จะ
 ลง นาม รับ หนึ่ง ชื่อ ของ เรา ๆ ไม่ได้ กะ
 เกณฑ์ ว่า จำ เป็น จะ ต้อง ส่ง เงิน บำรุง ถ่วง
 หน้า เป็น แต่ แจ้ง ให้ เรา ทราบ หรือ ส่ง จด
 หมาย บอก ชื่อ ตำแหน่ง ที่ อยู่ ให้ ชัด เจน
 เมื่อ เราได้ พิจารณา เห็นสมควร แล้ว เป็น
 ต้อง ได้ รับ หนึ่ง ชื่อ อ่าน สัม ความ ประ
 สงค์ ทันที

แต่ ความจริง เท่า ที่ เรา ปฏิบัติ อยู่
 เวลานี้ คือ ผู้ มีความ ประสงค์ จะ ลงนาม
 รับ เป็นสมาชิก เป็นแต่ เพียงส่งจดหมาย
 บอก ชื่อ ตำแหน่ง ที่ อยู่ เท่านั้น ก็คง ได้ รับ
 หนึ่งชื่อ อ่าน ความจริง เรา ก็มอง ไม่ เห็น
 หลักฐาน ว่า เป็นอย่างไร เช่น ผู้ใหญ่ บ้าน

พ่อค้า | ต่อดจณ ราษฎร เพราะค่าที่ อยู่
 ต่าง จังหวัด ยอว่า แต่ผู้ อยู่ ใน พระราช
 อาณาจักร สยาม เดย ผู้ ที่ อยู่ นอก พระ
 ราชอาณาจักร บางท่าน ซึ่ง เรา ไม่ เคย ได้
 ยิน ชื่อ เสียง เดย เรา ยัง กัด่า ส่ง ให้ สัม
 ความ ประ สงค์

การ ที่ เรา กัด่า ปฏิบัติ การ เช่น นี้ ก็
 โดย ถ้อ ค่า ที่ เรา เรียก ว่า มิตร จิตร ก็
 มิตร ใจ หรือ เรียก ว่า เชื้อ ขอ เนอร์ กัน
 เพราะ เห็น ว่า ค่าบำรุง เพียง มี ละ ๖ บาท
 ๘ บาท เท่านั้น ซึ่ง ไม่ เป็น ของ ที่ เหลือ
 บากว่า ตรง เฉพาะ คน หนึ่ง ๆ ทวง ว่า ท่าน
 คง ยิน ดี บำรุง เรา ได้ เห็น เหตุ การ คัง นี้
 จึง ไม่ เกรง ครัด หรือ มี วิชิ การ ดัง หนึ่ง
 ชื่อ พิมพ์ อื่น ๆ

ผล ที่ เรา กัด่า ทำ คัง นั้น กัดับ เป็น ผล
 ดี อำนวย ให้ เรา ได้ มี สมาชิก ลง นาม รับ
 หนึ่งชื่อ ของ เรา มาก มาย ซึ่ง เรา ได้ กระ
 ทำ มา โดย นับ เดือน หรือ นับ เด่ม ก็ ยัง ไม่
 ถึง ขอบ มี เพราะ หนึ่งชื่อ ของ เรา เด่ม ได้
 ได้ เริ่ม ออก แต่ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๕
 จน ถึง เด่ม ๓๓ ประ จำวัน เด่วร ที่ ๓๓ ตุลาคม

คม พ.ศ. นี้ รวม ๒ พ.ศ. นับ เดือน ได้ ๘
เดือนเศษ นับ ได้ ๓๓ เดือน

การที่ หนังสือพิมพ์ กรรมกร ได้ออก
มา โดย นับ ปี ได้ ๒ ปี จน ถึง เวลานี้ นับ
ได้ ๓๓ เดือน นั้น ก็ เพราะ เหตุ ติดขัด
หลาย ประการ ซึ่ง ยัง ไม่ ถึง เวลา ที่ เรา จะ
เปิด เผย ได้ ชัด ชว้าง ทำให้ หนังสือ ของ เรา
ต้อง หยุด ชัก ไป อีก ๓ บ้าง ๒ อีก บ้าง
เรียกว่า ออก ๆ หยุด ๆ อยู่ หลาย ครั้ง บัด
นี้ เป็น อนัน หวัง ว่า หนังสือ ของ เรา จะ เป็น
หลัก ฐาน ถาวร ได้ ค่ะ

อนัน เรา และ คณะ ของ เรา จึง พร้อม
ใจ กัน น้อม ศรัทธา ลง คำนับ แต่ ท่าน สมา
ชิก ผู้ ยิน ต์ เชื้อ เพื่อ ออก หนุน คณะ เรา โดย
เรา มิ ทน จะ เรียก ร้อง เงิน ค่า บำ รุง เป็น
แต่ เพียง รับ หนังสือ แล้ว ก็ ส่ง เงิน ไป ชำ
ระ ที่ เคี้ยว บาง ท่าน ก็ ส่ง เงิน ถู่วง นำ ไป
ชำระ ก่อน บาง ท่าน พอ ส่ง บิด ก็ รับ ชำระ
นับ ว่า เป็น พระ เศษ พระ คุณ อย่าง ยิ่ง แต่
แต่ ยังมี จำ นวน อื่น หลาย ร้อย ท่าน ซึ่ง เรา
ได้ ส่ง บิด เดือน ไป แล้ว แต่ ยัง ไม่ ส่ง เงิน
ไป ชำระ เรา จึง ขอ เดือน อื่น ครั้ง หนึ่ง

ว่า ถ้า ท่าน จะ ยิน ต์ จะ กรุณา เชื้อ เพื่อ ออก
หนุน แล้ว โปรด ส่ง เงิน ไป ชำระ จะ เป็น พระ
เศษ พระ คุณ ยิ่ง

แต่ การ ที่ ท่าน สมาชิก ผู้ ซึ่ง ยัง ไม่ ได้ ส่ง
เงิน ค่า บำ รุง ชำระ ไป ให้ เป็น ด้วย ความ เข้าใจ
ผิด ก็ อาจ เป็น ได้ เพราะ เรา ได้รับ จดหมาย
ของ ท่าน สมาชิก หลาย ฉบับ ท่าน แจ้ง ไป ยัง
เรา ว่า ได้รับ หนังสือ ของ ท่าน ตั้ง แต่ เดือน
ถึง เดือน หา ได้ รับ ครบ ตาม ใบ บิด ไม่ นี้
ก็ ต้น ฐาน ว่า เป็น เพราะ เข้าใจ ผิด เพราะ
หนังสือ ของ เรา ตั้ง แต่ ออก มา ได้ ๓๓ เดือน
เข้า เดือน เท่านั้น แต่ บิด ของ เรา ซึ่ง ส่ง
ไป นับ เต็ม เช่น รับ แต่ เดือน ๓ ก็ ส่ง บิด ว่า
ตั้ง แต่ เดือน ๓ ถึง ๕๒ หรือ รับ แต่ เดือน ๓๓
ก็ บอก เดือน ๓๓ ถึง ๘๕ นี้ หมาย ความ ว่า
ท่าน จะ ต้อง ได้ รับ หนังสือ ตั้ง แต่ เดือน นั้น
ถึง เดือน นั้น รวม เป็น ๑ ปี หา ได้ หมาย ว่า
ท่าน ได้ รับ ครบ ปี แล้ว ที่ ส่ง บิด ไป ตั้ง
นั้น ก็ หมาย ว่า ท่าน ได้ รับ แต่ เดือน ไหน ไป
ก็ นับ เดือน นั้น เป็น ๑ ไป จน ครบ เมื่อ นับ
เดือน ต้อง ได้ ๕๒ เดือน จึง จะ เป็น ๑ ปี ครบ
กับ จำ นวน เงิน ค่า บำ รุง ของ ท่าน ผู้ ที่
ส่ง เงิน ไป บำ รุง แล้ว เวลานี้ ได้ รับ หนังสือ

ดีไปอย่าง มากก็ เพียง ๓๓ เล่ม เท่านั้น
เพราะ หนังสือ ออกได้ เพียง เท่านั้น

◎ ◎ ◎
การที่เราต้องร้องเรียนหรือขอให้ส่ง
คำบารุงนี้ ก็ด้วยเหตุจำเป็น เพราะ
เวลา समाชิกของเรามีจำนวน มาก
คิดแค่ เพียงคำตัวศราก็ไปรษณีย์ อีกหนึ่ง
ถึง ๓๐ บาทเศษแล้ว คิดทั้งคำหนังสือ
ด้วยถึง ๑๕๐ บาทเศษ เดือนหนึ่งก็หลาย
ร้อยบาท ซึ่งข้าพเจ้าได้จ่ายเงินทอดรอง
ไป เมื่อเป็นเช่นนั้นหน้าที่ของท่าน समाชิก
ผู้มีน้ำใจดีก็ควรจะเห็นใจเราบ้าง เมื่อ
ไม่เห็นใจเราๆก็เป็นอันจกใจ เพราะ
ต่างคนต่างอยู่ไกลกัน การที่เรากล้า
ทำก็เพราะอาศัยน้ำใจซึ่งกัน แดกัน
หวังว่าท่านจักเอาใจของกรรมกรไปได้
ใจของท่านบ้าง และขอให้นึกว่า
กรรมกรเป็นแต่หาเช้ากินค่ำเท่านั้น

◎ ◎ ◎
สรุปพจตหมายซึ่งใครๆ มีไปยัง
เรา เป็นต้นว่าชาวควาหรือคำร้อง
ทุกข้ออย่างหนึ่งอย่างใดเราจะนำลงใน
หน้ากระดาษทั้งหมดไม่ได้ เพราะหน้ากระดาษ
ของเราน้อย เราจะลงได้แต่เมื่อ

มีโอกาสอันควร ส่วนคำร้องทุกชั้น
เราก็ได้จัดการร้องเรียนได้ คอบให้
ตามเคย เราหาได้ทอดทิ้งกิจการเหล่านี้
ไม่ แต่สำเนาเราจะนำลงประกาศ
ในหน้ากระดาษทุกเรื่องๆ ให้ทันใจของ
เจ้าทุกข์ไม่ได้ เพราะมากมายกำยกอง
นักเรื่องที่ตั้งไปร้องทุกข์ยังเรา แต่จะ
ประกาศให้ทราบ ท่อยๆ กันไป ตามเวลา
อันควร ต่อเมื่อหนังสือของเราดำเนิน
จนเป็นรายวันได้เมื่อใดนั้นแหละ เรา
จึงจะมีโอกาสช่วยทุกข์สุขของมหาชน
ได้เต็มที่ทันอกทันใจ เวลานี้เราก็รู้
ลึกอยู่เหมือนกันว่า เรียงราวที่เราทำ
การคิดอยู่ กับมหาชนมาก เกินสมควร
กับหนังสือรายสัปดาห์ แต่เมื่อ
ยังไม่มีโอกาสเราก็จำเอนอดใจไว้ก่อน
จะรีบชิงส่งก่อนห้ามตามใจมหาชนซึ่ง
ขอร้องให้เรา ออกเป็นรายวันนั้นยัง
ไม่ได้

◎ ◎ ◎
การออกหนังสือพิมพ์รายวัน คณะ
ของเราได้มองเห็นแล้วว่าไม่ใช่เป็น
ของง่าย เพราะไม่มีความประสงค์จะ
เอาเรื่องแจ็กๆจั้นๆลงเหมือนกับหนังสือ

คือ พิมพ์ รายวัน ซึ่ง ทำกัน อยู่ เวลานี้ เพื่อ
 ให้ เต็ม หน้า กระดาษ ไป วัน หนึ่ง ๆ เท่านั้น
 คณะ ของ เรา ได้ มอง ถึง เหตุ การ ข้าง หน้า
 มากกว่า บัจจุบันนี้ ถ้า ทำ ไม่ ตัดออก ก็
 มี แค่ จะ ได้ รับ ความ เยีย ภัย นัน เมื่อ ทำ
 ก็ ต้อง มุ่ง หา ผล ที่ จะ ให้ มหาชน และ
 คณะ ของ เรา จะ ได้ รับ เป็น ส่วน ใหญ่
 คณะ นี้ จะ ทำ พอลอง หา กิน ไป วัน หนึ่ง ๆ
 ให้ เสีย ชื่อ เสีย นาม ไม่ ได้ เป็น อันขาด กรรมกร
 ต้อง วิชา คำ ว่า กรรมกร ไว้ ความ ประ
 สงค์ อัน ยิ่ง ใหญ่ นี้ แหะระ จึง ทำให้ เรา ออก
 เป็น รายวัน ได้ โดย ยาก เพราะ เรา มอง
 เห็น แล้ว ว่า การ ออก หนังสือ พิมพ์ จะ ทำ
 ให้ ร่ำ รวย ไม่ ได้ พลาด ทำ ก็ จะ พา ให้
 กรรมกร เสีย ชื่อ ไป ด้วย เวลานี้ เรามี
 กำนั่ง อย่าง ที่ เรียก ว่า หา เข้า กิน คำ เท่านั้น
 ฉนั้น เรา จึง จำ เป็น ต้อง ตริ กติ รตรง ให้
 ตัดออก ก่อน เมื่อ เรา ทำ การ ใหญ่ ออก
 เป็น รายวัน ได้ วันใด ก็ พัง หวัง เกิด ว่า
 กรรมกร จัก ทำ ประโยชน์ อัน ยิ่ง ใหญ่ ได้
 แต่ วัน นั้น ไป

ตาม หนังสือ ของ เรา ประจำ เดาร
 ก่อน ได้ พูด ถึง พระยาวิเศษ ฤาษย์ ว่า เจ้า

คุณ ตั้ง บ่อน กับ กัด ปลา ชนไก่ รวม ว่า
 เจ้าคุณ เอา คำ หน้า ใน การ พนัน นั้น เป็น
 ประโยชน์ ส่วน ตัว

แต่ บัด นี้ มี ผู้ แจ่ง ไป ยัง เรา อีก ว่า
 เจ้าคุณ ได้ เอา ผล ประโยชน์ นั้น ไป ช่วย
 การ สุขาภิบาล, เรือน จำ บ้าง, ขอ เจ้า
 ปลดุก แจก ช่วย ราษฎร ผู้ ถูก อุก ฤทัย บ้าง
 เรา ขอ สำ ญ ใน ส่วน กุศล เจตนา ดี ของ
 เจ้าคุณ ด้วย

แต่ ผล ยัง ไม่ ได้ เต็ม เม็ด เต็ม หน่อ
 เพราะ ผล ที่ ได้ มา เนื่อง จาก ต้อง เอา สัตว์
 ไป ชน กัน ขอ ให้ เจ้าคุณ คิด หา ทาง
 อื่น ช่วย จะ เหมาะ มาก

ณม ชง จว หว เมต
 สถาน จำ หน้า ย ชา ๓ พัน ๓ ชนิต
 สูง ๑ กลาง ๑ ต่ำ ๑ มี พร้อม ทุก ชั้น
 กษ ยาน เตง (ตรา กวาง อย่าง แท้)
 ทำ ยาน นิต ฤ หอ ละ ๒ บาท ทั้ง ๒
 ตำนคร ไชย ศรี อย่าง ดี

จำเดิมแต่การประปาได้เจริญ แ
 รุ่งเรืองแพร่หลายไปในสถานที่ต่าง ๆ
 พวกราษฎรก็ได้รับผลคือ ปราศจากโรค
 ร้ายซึ่งเกิดจากน้ำรัปทาน โดยเหตุ
 ที่ตามถนนหนทางที่สัญจรไปมาได้
 มีท่อประปาดังไว้ และตามชาวบ้าน
 บางท่านก็ได้เช่าเครื่องแกต่อท่อน้ำไว้
 ใช้ในบ้านก็มี ไม่เฉพาะแต่ตามบ้าน
 ถึงแม้ว่าวัดบางแห่งโดยมากก็ต่อท่อใช้
 น้ำโดยเฉพาะก็มี แต่การเก็บค่าน้ำ
 ก็ราคาเดียวกันหมดไม่ว่าจะเป็นวัดหรือ
 เป็นบ้าน เรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า การ
 เก็บค่าน้ำตามวัด ควรจะเจริญรอยอย่าง
 การไฟฟ้าตามเส้นซึ่งเก็บค่าแรงไฟฟ้าต่อ
 ผู้เช่าตั้งหม้อยูนิตละ ๔๐ สตางค์ เก็บ
 จากวัดยูนิตละ ๒๕ สตางค์ โดยการ
 เชื้อเพลิงของท่านผู้อำนวยความสะดวก
 ไฟฟ้าตามเส้น ท่านจึงได้ลดให้ราว ๆ
 เกือบ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะท่านผู้อำนวยความสะดวก
 ไฟฟ้าตามเส้น ท่านอยากให้ตามวัด

ได้รับ ความสะดวกในการใช้แสงสว่างจาก
 ไฟฟ้าจึงลดราคาให้
 ถ้าหากว่าการประปาลดราคา
 ค่าน้ำตามวัดเก็บให้น้อยกว่าราคาเดิม
 ที่กำหนดไว้ ตามวัดต่างๆที่อยู่ใน
 พระนครแต่ใกล้กับพระนครก็จะต่อท่อ
 ใช้น้ำอีกมากวัด การเก็บค่าน้ำคือ
 ควรเก็บคิดบิลเมตรละ ๑๕ สตางค์ทุกๆ
 บิลบิลไม่ว่าจะใช้น้อยหรือมากก็แล้วแต่
 ถ้าสำหรับวัดเก็บตามราคานี้ตลอดไป ก็
 จะได้ประโยชน์ทั้งทางพุทธศาสนา และ
 ไม่ขาดประโยชน์ทางรัฐบาลด้วย ถ้าเรื่อง
 นี้ผู้อำนวยความสะดวกประปาจัดการสำเร็จ
 พวกข้าพเจ้าผู้เป็นพุทธศาสนิกชนย่อม
 มีมติยินดีหาประโยชน์ในการที่ท่านได้
 เชื้อเพลิงเป็นการบำรุงพุทธศาสนา สัม
 กับพระบรมราชาโชวาทซึ่งทรงรับสั่งไว้
 ว่า บุคคลที่จะกระทำกิจการใดๆ
 ต้องนึกถึงการรักษาศาสนาพระมหา
 กระษัตริย์เป็นใหญ่ (แต่เรื่องนี้ข้าพเจ้า
 ขอกระซิบว่าข้าพเจ้าเป็นคนไทยจึงได้พูด
 ถึงพุทธศาสนาเท่านั้นหาได้พูดถึงศาสนา
 อื่นไม่จึงเป็นการตรงกันข้ามกับศาสนา
 อื่นๆ)

เหตุอันนี้ และ ซึ่งพวกข้าพเจ้า

ผู้เป็นพุทธศาสนิกชน เห็นว่า ตามถนนหนทาง ท่าน ย่อมมีน้ำให้ เป็นทานได้ แต่ วัด

เท่านั้น ทำไม่ ท่านผู้ อำนวยการ จะ คิดว่า

รุงไม่ได้ หาก แต่ ท่านไม่ มี เวลา ที่ จะ

คิดวางระเบียบ หรือท่านจะ มี อุปถัมภ์

อัน ไต มา กัด ขวาง เดียว ก็ ยัง ไม่ ทราบ

เพราะ ถนน พวก ข้าพเจ้า ขอน้อมกาย

ต่อท่านผู้เป็นบรรณาธิการ ได้ช่วยลงความ

เห็น อัน นี้ เพื่ ร้อง ไปยัง ผู้ อำนวยการ

ประปา ด้วย เพื่อ เป็น การ บำรุง พระ

พุทธศาสนา อย่าง ด้วย

โดย ความ เคารพ ย่าง สูง

พุทธศาสนิกชน

เรื่อง นี้ เรา ขอ ร้อง เรียน แต่ ท่านเจ้า

พระ ยายมราช ผู้เป็น ประธาน ในการ

นี้ ว่า ควร จะ ดำริห์ อย่างไร เพราะท่าน ก็

เป็นศาสนิกชนกตัญญู หนึ่งส่วนนายเอฟ.ดี.เคอร์

ผู้ อำนวยการ กอง ประปา เขาฝรั่ง เราพูด

ด้วยไม่ได้ เกรงว่า เขาจะไม่เห็นพ้องด้วย

บ. ก. ก.

จดหมาย

สำนักงาน หนังสือพิมพ์ กรรมกร

วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖

เรียน นาย นาวา ตรี หลวง พดิ่งกนกกิจดม

บรรณ ปดิดกรรมชมพดทหารเรือ

ด้วย ตาม หนังสือ พิมพ์ ของ ข้าพเจ้า

เล่ม ๒๘ ฉบับประจำ เดือน ที่ ๑๕ เดือนนี้ ได้

พด ถึง เรื่อง โปติชี้ เข้า เรือ กดไฟ ตาม เด็ดจ

ซึ่ง มี เนื้อ ความ แจ้ง อยู่ แล้ว นั้น บัด นี้ ได้

ทราบ ว่า การ เด็ดจ คราว นกรรมชมพดทหาร

เรือ ได้ จัด ให้ มี การ ประ มูต ราคา ค่า เข้า

กัน ขึ้น โดย มี กรรม การ นัย ว่า เขา เกณฑ์

ราคา ถูก นับ ว่า เป็น ความ ดี ส่วน หนึ่ง ที่

ตัด รายจ่าย ให้ น้อย ลง แต่ บัด นี้ พวก

พ่อค้า ที่ ไป ทำ การ ประมูต บาง คน มา แจ้ง

แก่ ข้าพเจ้า ว่า การ ประมูต เรือ คราว นี้

กรรมการ ไม่ เป็น ยุติธรรม หมด โดย เรียก

พวก ข้าง ผู้ ประมูต ได้ เข้า ไป พุดกัน ใน ที่

ลับ และ เมื่อ เปิด ราคา ประมูต ได้ ราคา ที่

ได้ ต่ำ ละ ๒๘ บาท ต่อ ๑ วัน เขา ได้ ตัด

ราคา ลง ถึง ๓๕ บาท แต่ กรรมกร ไม่

รับวินิจฉัย เรื่อง นี้ ความจริง อย่างไร
 ขอให้คุณหลวงชี้แจงให้ข้าพเจ้าทราบด้วย
 เพื่อ ถิ่น ความ เข้าใจ ผิด เรื่องที่ เขาไป
 ชี้แจงไว้ยัง สำนักงาน นั้น เมื่อ สรุปร ความ
 ก็คือ พวก ที่ ประมุข ได้ เป็น พวก พ้อง
 ของกรรมกรนั้น ขอให้คุณหลวง ส่ง
 พาม กรรมกร พร้อม ด้วย ความ เห็นของ
 กรรมกร ไปยังข้าพเจ้าด้วย มิฉะนั้น
 ความ มัว หมอง จะ ตก อยู่แก่ กรรม ชุม พด
 ทหาร เวอ

ขอได้รับ ความ นับ ถิ่น นาย मुखอร์
 กรรมชุมพด ทหารเวอ

วันที่ ๒๘ กันยายน พระ พุทธศักราช

๒๔๖๖

แจ้ง ความมายัง นาย मुखอร์ ผู้จัก
 การ แด บรรณาธิการ หนังสือ พิมพ์ กรรม
 กร

จดหมายของท่าน ลงวันที่ ๑๕ เดือนนี้
 ได้รับ ทราบความ ตลอดจนแล้ว ขอแจ้ง
 ความจริง แก่ท่านว่า การ เข้า เวอตำ
 หรับใช้ราชการใน กระ บวน เด็ดๆ คราว นี้
 ได้ มี ผู้มา ยื่น เรื่องราว มีเวอให้ เข้าหลาย
 ราย คือ นาย ตัง, นาย ต่วนเดช, นางพิ

พิชกัต, นางชานี ผดุง กิจ, หม่อมราชวงศ์
 หมิง ส่อง, นายมุตฟาร์, นายชูเชนซอด้ชู้,
 แด นายสง่า รวม ๘ รายด้วยกัน ในจำ
 นวน ผู้ที่ยื่น เรื่องราวมี เวอให้ เข้านั้นบาง
 รายคิดราคาต่ำบ้าง สูง บ้างตั้งแต่ ราคา ๓๕
 บาท ถึง ๒๘ บาท เป็น อย่าง ต่ำ

กรรม ชุม พด ทหาร เวอ จึง ตั้งให้ข้า
 พเจ้าพร้อมด้วย นายนาวาตรี หลวงอร
 ณพนาวาณัติ ผู้ บังคับการกองเรือกตชั้น ๔
 ๑ นายนาวาตรี ชุน ประดิศ ดรง แสง คัน
 กต กอง เรือ กต ชั้น ๔, ๑ นายเรือ เอก ชุน
 ดฤษดี ชุระการ นายเวร หนังสือ กรรม ชุม
 พด ทหาร เวอ ๑, นายเรือโท จรัสกรมณ
 ธิ์ การ กรรม ชุม พด ทหาร เวอ ๑, รวม ๕
 นาย เป็น กรรมกร ตรวจพิจารณา รา
 คา ตาม เรื่อง ราว ของ ผู้ ที่ มี เวอให้ เข้า
 สัม คณ์ รับ เข้า จาก รายใด.

คณะ กรรมกร ประชุม พร้อมกัน
 ได้ตรวจ เรื่อง ราว ผู้ ที่ มี เวอให้ เข้าโดย
 ตลอดจนแล้ว เห็นว่า ราย ของ นาย สง่าให้
 ราคาต่ำ ละ ๒๘ บาท ต่อ ๑ วัน ซึ่ง เป็น รา
 คาต่ำ กว่า ผู้ อื่น ทั้ง หมด แต่ มี เวอให้
 เข้าครบ จำนวน ๓๓ ตำ ตามทางราชการ
 ต้อง การ จึง พร้อมกัน รายงาน เสนอ

คือ กรรมกร รับเช่า เรือ จาก นาย ส่อง่า แต่ผู้
เดียว.

หนึ่ง ที่ มีผู้ มา ร้องต่อ ท่านว่ากรรมกร
ไม่ ยุติกรรม โดยเรียกผู้ ประมุขไปในที่ลับ
กับ เมื่อได้ เปิด ประมุข แล้ว มีผู้ อื่น ตด
ราคา ลง ถึง ๓๕ บาท แต่กรรมกรไม่ วิ
วินิจฉัยนั้นไม่จริง มีบางคนได้ พุคชอดตรา
คา ลง ให้เช่า เท่ากับ นาย ส่อง่า ใน เวลา
ที่ กรรมกร ได้วินิจฉัย จะ รับเช่า จากนาย
ส่อง่า แล้ว แต่ คณะ กรรมกร ไม่ มีความ
ประสงค์ จะ ให้ มี การ ประมุข ด้วยปากแข็ง
กัน กัน ซึ่ง เป็น วิธี เก้าได้ ราคาถูก
มาก ก็ จริง อยู่ แต่ผู้ มี เรือ ให้เช่า อาจ
แกดัง ตด ราคา ลง ไม่ มี ต้น ต้น ลง ท้าย
กลายเป็น เหตุ ให้ เสีย ผล ของ ราช การ ไป
ฉนั้น จึง พิจารณา เฉพาะ เรื่องราว ของผู้ ที่
ได้ มา ยื่น ไว้ เท่านั้น แต่ได้ วินิจฉัย ต่อหน้า
ผู้ ที่ มา ยื่น ทุกคน เมื่อ เป็น การ ตก
ลง รับเช่า เรือ ของ นาย ส่อง่า แล้ว จึง ได้
เรียก เพื่อ สอบถาม ขนาด เครื่อง แด หม้อ
น้ำ ของ เรือ ที่ ให้เช่า เพื่อให้ ตรงกับ ความ
ประสงค์ ของ ราชการ หาได้ เรียก ไป พุค
ถึง เรื่อง ราคา ค่าเช่า หรือ ประมุข กัน

ใน ที่ ลับ ตาม ที่ ว่า นั้นไม่ ความจริง
เป็น คัง น.

ใน การ ที่ ท่าน ได้ มี หนังสือ มา สอบ
ก่อน ที่ได้ ลง เรื่อง นี้ รู้ ดี ว่า ท่าน ถือ
เอา ความจริง ทำหน้าที่ แทน ปาก เคียง ของ
พศกนิกร ทัวไป คณะ กรรมกร ขอขอบใจ
ท่าน เป็น อัน มาก.

โอกาส นี้ ขอ แสดง ความนับถือ มา ด้วย.
น.ค. หลวง พดัง กนก กิจ สัมบูรณ์
ตาม คณะ กรรมกร ซึ่ง แจง กับ เรา
นี้ ผู้ใด มี เหตุ อย่างไร ขอให้ คัด ค้าน
ไป ยัง เรา แต่ เรา เห็น ว่า เท่า ที่ กรม สมุห
ทำ นี้ ได้ ผล เป็น การ ประหยัด พระราชทรัพย์
ลงไป อีก มาก แต่ ก่อน หลวง อรรถ พงษ์ ได้
เช่า ราคา วัน หนึ่ง ๔๕ บาท

บ. ก. ก.

ชาติไทยเกิดแล้ว

ชาติไทย ของเรา ช่าง เผือก เป็น ชาติไทย
อัน บริสุทธิ์ ไร้อิทธิพล ชาติ ชุม ทรวง งามช่วย
กัน บำรุง สิ้น ค้ำ ของ ประเทศ เรา เกิด ตี
กว่า ช่วย ชาติ อื่น

ห้าง เอ. บี. ซี

EX LIBRIS
NOPPORN SUWANPANICH

จดหมาย กรรมกร

ถึงพระยาวิเศษภักดี

ข้าพระพุทธเจ้าพนักงานหนังสือพิมพ์ กรรมกร

วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖

เรียน ข้ามาทูลขอโทษพระยาวิเศษภักดี ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ

ด้วยมีผู้ไปร้องทุกข์กับข้าพเจ้าว่า พวกแขกซึ่งได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงฆ่าโค อยู่ริมคลองในประตูหน้าจ.พาดง กรม ได้กระทำความเดือดร้อนให้แก่มหาชน ในคลองนั้นเป็นอันมาก คือ เอากระดูก ทรากศพ และเลือดโคที่ฆ่าแล้ว ทิ้งทิ้งไป

ในลำคลองซึ่งเป็นที่ฝังศพ ขี้ขี้บั้ง คับ และคลองนั้นราษฎรได้อาศัยใช้น้ำกินอาบ อยู่เสมอ เมื่อพวกแขกได้กระทำดังนั้น ย่อมเป็น การเดือดร้อน แก่มหาชน อย่าง ยิ่ง เพราะ น้ำใน คลอง นั้น เหมือน น้ำ เหมือนลาวไปหมด และไม่มีใครจะห้ามปราม ว่ากล่าวพวกแขกเหล่านั้นได้ เมื่อพูดชน เขาตอบว่า เขาทำ การ เขาผิด ประโยชน์ ให้หลวง เจ้าบ้าน เจ้าเมือง ยัง

ไม่ว่าอะไร เขา พวกราษฎร เป็น อะไรจะได้อไปห้ามเขา เมื่อพูดมากไปก็ชักจะพาดหาเหตุทบทวีวาทกัน ฉนั้นข้าพเจ้าจึงได้เสนอข่าวนี้ให้เจ้าคุณ ทราบ เพราะเจ้าคุณ เป็นผู้ดูแลทุกข์สุข ของราษฎร ทาง พระนคร พระกรรม ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าหวังว่า เจ้าคุณ ทราบ แล้ว คงไม่นิ่งให้ ราษฎรของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้รับความเดือดร้อนทุกข์ยาก ฉนั้น เสนอ เจ้าคุณ คงจัดการได้เรียบร้อยให้ สัมกับคำคำเป็น ผู้ต่าง พระนคร พระกรรม เรืองเจ้าคุณ จัดการ ไปแล้ว อย่างไรโปรดแจ้งให้ ทราบ ด้วย

ขอได้รับความนับถืออย่างสูง

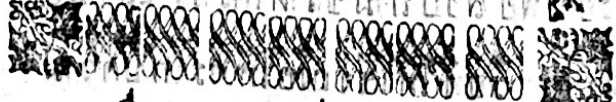
นาย มุขอร

ผู้จดหมาย พระยาวิเศษภักดี ได้มีตอบมา แล้ว เราจะ นำถึง ฉบับ หลัง

บ. ก. ก.

นานา คาร ม

เพื่อนเรา คนหนึ่งได้ถามเรา ว่า จิต ธรรม คืออะไร อยู่ที่ไหน เราตอบว่า จิตธรรม คือ ความ เที่ยงตรง อยู่ที่ ทำ การ

เสมอภาคไม่ประกอบไปด้วย มุขโถกณะ

เขาตอบว่า ผิด ยุทธธรรม คือ อำนาจ อยู่ที่ กำปั้น โด ๆ เออ! พัง ดู ของ เขาก็ มี ก่าตะเม็ด แยม คาย ชอบ กตติ เพราะ ผู้มี อำนาจ จะ ทำอะไร ก็ ทำได้ ก่าดัง ของ เขาก็ ดี เดียง ก็ ใหญ่ พุด อะไร ก็ พุด ได้ ตาม ชอบใจ ไม่มี ใคร กตัก กัด ก้าน

แต่เราก็ ยัง อตเถียง เขาไม่ได้ จึง ว่า การ ท เพื่อน พด เช่น นน ณะ หมายถึง ประเทศ ที่ ยัง เป็นมา เป็นเถื่อนไม่ ไร่ หรือ เพราะ ผู้ ที่ อยู่ ใน อาร ะ ยะ ประเทศ ๆ ที่ เจริญ แดว เขา ทำ กัน เช่น นน ไม่ได้

เขาก็กลับตอบว่า ประเทศ สยาม นั้น ว่า เป็น ประเทศ ที่ เจริญ หรือ ยัง เป็น มา เถื่อน อยู่ เด่า และ ดัง เกิด บ้าง หรือ เปด่า ว่า การ กระทำ ของ ผู้มี อำนาจ ว่า ักนา ได้ กระทำ กัน อย่างไร? ผู้ น้อย มี เเสียง ได้ ไหม? ขอให้ ดัง เกิด ดู การ ประชุม จะ เป็น ราชการ งาม เมือง หรือ กิจการ ไต ๆ ก็ ตาม โดย มาก ทำ กัน แต่ เพียง เป็น พิธี ผู้ น้อย หาก ถ่า ออก เเสียง อย่าง หนึ่ง อย่าง ไต ไม่ เพราะ เกรง ว่า เมื่อ พุด ไป ถ่า

ไม่เป็น ที่ ถูก ใจ ก็ จะ เกิด ความ ร้อน ใจ ภาย หลัง และ เห็น ว่า ถั่ง จะ พุด ก็ ไม่ มี ทาง ชนะ แม้ ชนะ ก็ ต้อง เคียด ร้อน หา ความ สุข ไม่ ได้ แก้อ ก็ จะ ไม่ มี หนึ่ง นอกจาก นี้ การ จับ กุม ผู้ กระทำ ผิด คิด มิ ชอบ ผ่า ผืน ต่อ พิระ ราช ก่า หินด กฏ หมายถึง บ้าน เมือง เจ้าน่า ที่ ผู้ กระทำ การ จับ กุม ยัง ต้อง มอง ดู คา ม่า คา เรือ อัก มิ ญ่น ถ่า ไป ถูก พุด ก็ พ้อง ของ นาย หรือ ผู้ ที่ ชอบ พ้อ กับ นาย เขาก็ เกิด เค็ด เบ้ ฐน ทนที่ นี้ แหตะ ประเทศ สยาม ที่ พุด กัน ว่า เจริญ ๆ ด้วย อะไร พุด ยาก

แต่เมื่อ พุด ถึง ความ เจริญ ก็ พุด ได้ หรือ ว่า ประเทศ สยาม เจริญ ชุน นาง เจริญ ผู้ ร้าย เจริญ ช่า ชุน นาง ผู้ ร้าย ก็ เจริญ ฐน ด้วย แต่ เงิน ผล ประโยชน์ ที่ รัฐบาล สยาม จะ ได้ เขา บอก ว่า เขา ถ่า ยัน ยัน ได้ ว่า ไม่ เจริญ แต่ ทาง ร่ว ใหล เขา ยัน ยัน ว่า เจริญ

จึง เรา ได้ พัง คำ บรรยาย คือนั้น ของ เขา เถิ่น เื่อ เรา ต้อง ลง ความ เห็น ด้วย ถ่า ที่ ประเทศ เรายัง ชาติ หลัก แห่ง ความ เจริญ

อีกหลายอย่างนัก เช่น การศึกษา ยังไม่เพียงพอ การบำรุง กติกรรม, หักดีกรรม, พาณิชยกรรมยังคงต่ำมาก นักพลเมืองของเรา ยากจน คั่น คั่น มาก ผู้กระทำ การให้แก่ รัฐบาล ยังตั้งหน้าแต่จะ สู้รบเอา เดือดเนื้อของ รัฐบาล เป็นอาชั้พอยู่ เหตุ เหล่านี้แหละยังเป็นเครื่องทอนความเจริญ ของ ประเทศ เรา อยู่

ประเทศ ที่ เราเรียกกันว่า เจริญหรือ ศิวโลกนั้น เขาต้อง เจริญ ด้วยการ ศึกษา กติกรรม, หักดี กรรม, พาณิชยกรรม, เมื่อ ของเหล่านี้ เจริญ พลเมืองก็มั่งคั่ง บริบูรณ์ เมื่อพลเมือง มั่งคั่ง บริบูรณ์ การ สู้รบเดือด สู้รบเนื้อของ รัฐบาลก็เขามางดไป เพราะ พวก ที่ ทำการ ให้แก่ รัฐบาล (หมายถึง ข้าราชการ) ก็คือ พลเมือง เรา นี้เอง เมื่อ เขามั่ง มีแล้ว เขาก็ ตั้ง หน้า รับ ราชการ เพื่อ หา ชื่อ เสียง ต่อไป ภายนอก มิได้ หวัง เอา ผลประโยชน์ ของ รัฐบาล มาเป็น อาชั้พ โดย ตรง เมื่อ เป็น เช่น นี้ เขาก็ อาจ มี เสียง ใน ที่ ประชุม ออก ความ เห็น ได้ แม้จักไม่เป็นที่ พอใจ ของ ท่านผู้ ใหญ่ เขาก็ไม่ หวั่น เพราะ เขาไม่ได้

หวัง เอาเงิน ของ รัฐบาล มา เติง ครอบ ครว้ เขาทำ เพื่อ ประโยชน์ ต่อ ประเทศ ชาติจริง ๆ ประเทศ สยาม เรา จะ เรียก ว่า เจริญ หรือไม่ เจริญ ก็ตาม แต่ ข้าราชการ ของเรา ยังหวัง เอา เงิน เติง เติง ครอบ ครว้ บุคร ภรรยา อยู่ จะ คู้ ขั้ว อย่างไร ฉันทันไม่ เข้าใจ ว่าอย่างไร ว่าตาม กัน เพราะ ฉันทัน ต้อง รักษา เก้าอี้ ของ ฉันทัน ไว้ก่อน มิฉันทัน และ ครอบ ครว้ จะ เตือด ร้อน อย่าง นี้ เจริญ

หนูชวาน — คุณลุง ครัวบ เมื่อ เถ่าร์ ก่อน นี้ พี่ ก่อน มา ขวนให้ คุณ ลุง ต่อ กตอน กราว นอกผม ก็อด สุกไม่ได้ จึงได้ ช่วย ต่อ จน ทำให้ ไม่ เป็น ที่ พอใจ ของ คุณ ลุง ผม ขอ อภัยโทษเถอะ ครัวบ แต่ วัน นี้ ผมได้ ขาวดีมา เถ่าให้ คุณ ลุง พัง เพื่อ แก่ ครัวบ ใหม่

ลุงดีว — ขาว อะไรกันหลาน

หนูชวาน — เขาใจทย์กัน ว่า เจ้าคุณราม

ท่านจะไปอยู่เมืองนอก
 ดุจดิว — อี! เหตุใดอีกแล้ว ก็
 ช่างอย่างนี้ เขาใจท้อกันมา
 นานแล้วนี่นา

หนุชวาน — เหตุใดยังใจ ครับ คุณ
 ดุจดิวว่า จะไม่ไปจริง นะ
 รี ครับ

ดุจดิว — ก็อย่างงั้นซี

หนุชวาน — คุณดูรู้เห็นเป็น อย่างไร ครับ

ดุจดิว — ดุจดิวจะรู้เห็นอย่างไร ดุจดิว
 เห็นว่าเจ้าคุณรามท่านมีหน้าที่
 ที่ราชการสำคัญๆ ถ้าท่าน
 ไปแล้วใครจะทำราชการได้
 อย่างท่าน

หนุชวาน — มีซี ครับ ก็เจ้าคุณอนิรุช
 อย่างไรเล่า ครับ

ดุจดิว — เจ้าคุณอนิรุชจะทำงานได้ก็
 อย่างเจ้าคุณรามได้เจียวหรือ

หนุชวาน — พิไช! คุณดูยังไม่รู้ความ
 สามารถของเจ้าคุณอนิรุชๆ
 เป็นคน ที่ฉลาด ปฏิบัติราช
 การ มีไหว พริบตี คนหนึ่ง
 เหมือนกัน ย่อมเป็นที่ถูก
 พระทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่

พระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จ
 พระบรมราชินี

ดุจดิว — อี! ไม่เชื่อเจ้า ใดๆ
 เขารู้ว่ากันทั้งนั้นว่าเจ้าคุณ
 รามปฏิบัติราชการถูกพระ
 ท้ายดีเป็นที่โปรดปรานของ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
 หัว

หนุชวาน — คุณดูพูดงั้นก็จริง แต่
 คุณดูยังไม่รู้ว่าเจ้าคุณ
 รามกับเจ้าคุณอนิรุชจะเวทนา
 นี้ท่านเดินคนละทางแล้วนา

ดุจดิว — ท่านเดินคนละทางอย่างไร

หนุชวาน — ผมพูดไม่ได้ ท่านเดิน
 อย่างงี้ ครับ — — — (หนุ
 ชวาน กระซิบบอก)

ดุจดิว — เอะ! เจ้านี่มันล่อลวงรู้ล่อ
 เห็นเจ้ารู้มาได้ยังไง หา
 เรื่องอีกแล้วๆ (ดุจดิว หัน
 ทีเดียว)

หนุชวาน — วันนี้ผมจะกราบเรียนให้ตะ
 เยียดไม่ได้ ผมมีธุระต้อง
 กราบตัวคุณดูก่อน (หนุ
 ชวาน เห็นท่าไม่ดี)

ควรวีแล้วของวิเศษ

คือ ยา แก้ว โรคสำหรับ บุรุษอย่างขงัด เปน ยาพิเศษ ปรางู มา หตาย สิบปี ชื่อ
ยาพรหมประสิทธิ์ ข้าพเจ้าได้ รักษาหายด้วยยานี้ หลายร้อยคน เปนยาที่ รักษาที่ขนหรือ ว่า
เปนโรคบุรุษ หรือ นื่องจากโรคบุรุษ และ ติดต่อกัน ซึ่ง เปนมา นาน ถึง ๓๐ ปี ๒๐ ปี หรือ
เพิ่ง เปน ใหม่ ๆ ก็ตาม ไม่ว่า หญิง หรือ ชาย เมื่อ รับประทาน ยานี้ จะรู้สึก ดี รวดคุณ
ของยาพรหมประสิทธิ์ ใน ๓-๔ วัน ถ้า เปน มากใน ๗ วัน เท่านั้น ทั้ง อานาๆ แห่ง ยา
จะกำจัด คัดโรค แห่ง โรค ให้หายขาด ที่ เดียว

อนึ่ง ท่าน เคยรับประทาน ยา มา มากๆ หรือ ฉุดยามา มากๆ ไม่หาย แล้วขอ ให้ ท่าน
รับประทาน ยานี้ ดู อาจ ทำให้หาย ดัง หีบไป ถึง น้ำ ถ้าท่าน ต้อง การทราบรายละเอียด
ให้ดู ที่ ขวดยา

อ้อ! ยา หิด ชื่อ น้ำมัน ประสงค์ นี้ ด้วยถ้า ผู้ใด เปน ขน แล้ว เชิญ เอา ยานี้ ทา
จะ ทำให้หาย ในสอง สาม วัน เพราะยานี้ ปรางู นาน เปน ยาที่ มี ฝุน นิยม ใช้ กัน ทั้ง สรรพ
คุณ ยานี้ ทำให้หาย ได้ ทันใจ ดัง มี รายละเอียด อยู่ ที่ ขวด ยา ท่าน ควร ทัก ถอด
ยานี้ มี จำหน่าย ยี่ หือ ยี่ กต้น ดัง เลขที่ ๕๓๓ ถนน สำ เพ็ง นาวาด เกาะ และ มี จำ
หน่าย ทั่วไป เครื่องยาไทย ต่างๆ มี ยาเด็ก แก้ว ทรวง แก้ว ขาโมย และ มี ยา ผง อื่น
หลาย สิบชาน ด้วย

ข้าพเจ้านายจันทร์ ได้ วัฒนัน เปน เจ้า ของ และ ปรงู ขน เอง เชน

ข้าพเจ้า หอยหยื่น ฮะ

ซึ่ง ตั้ง อยู่ ปากตรอก เชียงกง ห้อง เลขที่ ๒๒, ๒๐ & ได้ มี ข้างไม้ ที่ ชำนาญ ในการ ทำ
โต๊ะ เก้าอี้ ต่าง ๆ ตลอดจนการ ฝัง หิน ฝัง มุก หรือ สวด ถาย ต่าง ๆ กับ รับซ่อมแซม เรือ เก้าอี้ ข้างรถ
และมี โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะ หมอน ที่บ ขาว รร มา คั้น ประคบบ กุยก อย่าง สวยงาม ที่ ทำ ได้ แล้ว จำหน่าย กับ มี
เครื่อง ใช้ ของ จีน ต่างๆ เช่น กว๊าน ขาม กง ไส เปน ต้น ๆ ถ้า ต้อง การ เชน ไป ตก ลง กับ ข้าพเจ้า ๆ
จะ คิด ราคาย่อม เยาว พอ สมควร

ห้างถ่ายรูปเอส.ซี.บี.

แพนิกข้างพิมพ์

รับพิมพ์ นาม บัตร เด็น นูน แด นาม
บัตร ขรรคมตา กับ มี นู กาศ, กับ แบบพร้อม
แด ประ กาศ ต่าง ๆ

แฉ นกกัดแม่พิมพ์

กัด แม่พิมพ์ ของ แดง สกตั้น กัดแม่
พิมพ์ สัก กระดาษย่น เด็น กัด นาม บัตร เด็น
นูน ด้วยทองเหลือง หรือ ทอง แดง กัด
ป้าย คัด ประ ตูบ้าน แด ระบาย ดี ตาม
ความ ประสงค์ ของผู้จ้าง ด้วย ทองเหลือง
หรือ ทอง แดง โดย งด งาม

แพนิกข้างรูป

ถ่าย, ขยาย, ย่อ, รูปต่าง ๆ มี ข้าง
ที่มี ฝีมือปราณีตประจำห้างเสมอ (หรือ)
จะเรียกไป ถ่าย ตาม สถานที่ ต่าง ๆ แต่หัว
เมือง ก็ได้ (กับ) มี เครื่อง ยา ประ กอบ
การ ถ่าย รูป ขยาย เสมอ พร้อมทั้งกรอบ
รูป อย่าง งด งาม ทั้ง นี้ จะ คิดราคาโดย
ย่อม เข้าวัด ที่ สุด

เมียเผาผลาญตัว

ตั้ง ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. ๖๕ จนถึง
เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๖๖ ถึง คราว ต้อง คำ
ความ ระหว่าง นาง จี๊ด กับ พวกพี่น้องวิชาเป็น
โจทย์จำ เลย เขาจ้าง เนติบัณฑิต ๒ กับ
ทนายรวม ๖ คน ฝ่ายข้าพเจ้ามี เลี้ยกจ้างทนาย
รวม ๘ คน คดีผ่าน โรงพักพาหุรัตน์ โรง
พักวัด ชะนะ ตั้ง คราม โรงพักวัดพระยาไกร
รวม ๘ เรื่อง ผ่านศาลไปริศภาที่ ๑ ที่ ๒
รวม แพ่ง ๑ อาญา ๖ คัด แพ่ง ๔ คัด พระ
ราช อาญา ๒ ศาล อุทธร ๑ รวม ทั้งสิ้น ๒๒
เรื่อง รวม ททรัพย์ ของ ข้าพเจ้า หายสูญไป
๕๕๕๘ บาทเศษ เรือนไม้ ดีกพึงทำแล้ว
อยู่ ไม่ได้ ๒ หลัง ประ มาน ราคา ๓๐๐๐
บาทเศษ รวม ค่า ถูชากรค่า ทนาย ค่า
เลี้ย หาย จิปาถะ แกรม เข้าไปอีก ๒๐๐๐ บาท
เศษ รวม อายบ ๆ ที่ หนีบ หายไป คราว นั้น
สิ้น เป็น เงิน ๕๕๕๘ บาท เศษ ยิ่งถว่า ถูกไฟ
ไหม้ คง เหลือ แต่ โครงบ้าน กับ ยา กमार
เด็กผู้ใหญ่ ต่าง ๆ พึ่ง ทำ ใหม่นี้ จำ ต้อง
ขาย ๒ แกรม ๑ ทุก ขนาน ตั้ง ต้น วันที่ ๑๐ จน
ถึง สิ้น เดือน นี้ ข้าหมด เจตร ไม่รับ รุ
นะ ครับ แต่ ยา บงกต ผง งาม ยังไม่ ครบ
ต้องงดไว้ก่อน ชงไทยอยู่ เย็น เป็น คู่ช
นำวัดเตียบ

แจ้งความ

หนังสือของเราบัดนี้ ได้ เจริญ ขึ้น

เป็นลำดับ การงาน ที่ จะต้องทำติดต่อกับ
คนภายนอกก็ มาก ขึ้น แต่ บาง ท่าน ตั้ง

จดหมาย ถึง ข้าพเจ้า เช่นนามอ่านไม่ออก

ฉนั้นข้าพเจ้า จึงขอ แจ้ง ความให้ ทราบ ว่า

ต่อไป ท่าน ที่ ตั้งจดหมายถึง ข้าพเจ้าโปรด

เขียนมาให้ ชัด เจน ด้วย ส่วน ท่าน ที่เป็น

สมาชิก ข้าพเจ้าได้ ตั้ง หมายเลขติดมากับ

กระดาษที่ พน หนังสือ ขอให้ท่าน ถอด

เอาหมายเลข นั้น ๆ เป็น เลขประจำตัว

ของท่าน ต่อไป ถ้า จะมี จดหมาย ถึง

ข้าพเจ้า ด้วยกิจใด ๆ ก็ ดีโปรดลง เลขประจำ

ตัวไปในจดหมาย นั้นด้วย เพื่อสะดวก

แก่ การ ค้น ทะเบียน รายนาม ของ ท่าน

อนึ่ง บาง ท่าน ยัง ไม่ ทราบ คำบารุง

ข้าพเจ้า จึง ขอ แจ้ง ให้ทราบ เสีย ด้วย คือ

รับ ๓ ปี ๖ บาท ครึ่งปี ๓.๕๐ บาท ถ้า

ให้ส่ง ทาง อากาศหรือ นอกพระราชอาณา

จักร ต้องเพิ่มอีก ๓.๕๐ บาท

หอมจริง ๆ ที่จริง ๆ

ข้าพเจ้า ขอ กราบ เวียนแดง เวียน แก่

ท่าน ผู้ ที่ เคย กรุณาแก่ห้างข้าพเจ้าบรรดา

ที่ได้ ชอบรับ ประทานชา ถิ่นชนิดต่าง ๆ

คือ มี ถิ่น หอม ชื่นใจ น้ำ เชี่ยว รศมัน

นั้นให้ทราบ ว่า บัดนี้ใบ ชา ชนิดดังกล่าว

แล้ว ได้ ตกเข้ามา ถึงห้าง ข้าพเจ้าใหม่ ๆ

อีก เป็น อัน มาก ถ้าดัง มี ถิ่น รศสด

ชื่น หอม กลบ อบ อวน เป็น ที่ ชอบ ให้ชด

เป็น อย่าง ยิ่ง เพราะ ฉนั้น ข้าพเจ้า ขอ

เชิญ ท่าน จงรีบไปรับประทาน เสียโดยเร็ว

เถิด แม้ ข้าไปถิ่นไฮรศชาติก็จะทยอยตาย

ลงไปเสียบ้าง เป็น ขรรพดา แล้ว ท่านก็จะ

เสียใจ ภาย หวัง.

หfangอองอวก สักกเส้าซังชา

กรุงเทพ ฯ